

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia listopada 2010 r.

**Pan
Andrzej Wyganowski
Wójt Gminy Stepnica**

P/10/113
LSZ-4101-24-01/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej „ustawą o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, skontrolowała Urząd Gminy w Stepnicy, zwany dalej „Urzędem”, w zakresie zarządzania środowiskiem w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 3 listopada 2010 r.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu - 3.11.2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Urzędu w zakresie objętym kontrolą, mimo stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

1. NIK pozytywnie ocenia przygotowane przez Urząd i uchwalone przez Radę gminne programy z zakresu ochrony i zarządzania środowiskiem² oraz działania Urzędu ukierunkowane na poprawę stanu środowiska. Uwagi dotyczą jedynie braku aktualizacji Gminnego Programu Ochrony Środowiska na lata 2004-2007 (zwanego dalej „GPOŚ”) oraz bieżącego monitoringu nad realizacją zadań dotyczących ochrony środowiska zapisanych w programach z zakresu ochrony i zarządzania środowiskiem, które głównie spowodowały wystąpienie nieprawidłowości.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² 1) „Gminny Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2007 z perspektywą do roku 2015 r. „, przyjęty uchwałą Rady Nr XX/166/04 z dnia 17 września 2004 r.

2) „Program Gospodarki Odpadami dla Celowego Związku Gmin R-XXI na lata 2004-2015 zs. w Nowogardzie przyjęty uchwałą Rady Gminy Nr XX/173/04 z dnia 17.03.2004 r. i „Zaktualizowany PGO CZG-XXI na lata 2009-2012 z perspektywą do 2018 r.” przyjęty przez Zgromadzenie CZG R-XXI z dnia 11.10.2010 r.

3) „Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Stepnica na lata 2009-20132” przyjęty uchwałą Rady nr XVIII/179/09 z dnia 6.03.2009 r. zmieniony uchwałą Nr XXIII/221/09 z dnia 26.10.2009 r.

4) „Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Stepnica” przyjęte uchwałą Rady Nr XXI/202/2009 z dnia 10 lipca 2009 r.

5) Strategia rozwoju Gminy przyjęta uchwałami Rady nr XII/121/08 z dnia 27.05.2008 r. i XIII/124/08 z dnia 27.06.2008 r. i XXX/304/10 z dnia 23.07.2010 r.

Urząd nie zaktualizował GPOŚ opracowanego na lata 2004-2007 z perspektywą do 2015, pomimo nie uwzględnienia w GPOŚ 4 z 6 położonych na terenie Gminy pomników przyrody³ oraz istotnych zmian uwarunkowań środowiskowych po jego uchwaleniu:

- zniesienia rezerwatu przyrody „Wilcze uroczysko” przez Wojewodę rozporządzeniem Nr 117/2006 z dnia 24 października 2006 r.,
- włączenia terenów położonych w obrębie Gminy do obszarów Natura 2000⁴ i zwiększenia ilości obszarów i obiektów, proponowanych do objęcia ochroną prawną⁵, wskazanych w zaktualizowanym w 2009 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- ustanowienia innymi uchwałami Rady: z 2005 r. stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej pn. „Góra Zielonczyn”⁶, z 2006 r. pomnika przyrody „Dąb Paweł”⁷, z 2010 r. zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Krzewina”⁸ i użytku ekologicznego „Torfowisko koło Kroko-rzyc”⁹.

2. W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego spełnione były wymagania w zakresie ochrony środowiska, określone w przepisach: art. 10 ust.1 i 2 upzp¹⁰, art. 71 ust.1 i 2 Poś¹¹, art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków¹² i art. 84 ustawy Prawo wodne¹³, a zapisy Studium były uwzględniane w uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zwanych dalej „mpzp”.

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą uchwalono 3 mpzp zgodnie z przepisami art. 71 ust. 2 oraz art. 73 ust 1 i 3 Poś, art. 15 ust. 2 upzp, art. 3 pkt 1 uoop¹⁴, art. 84 ustawy Prawo wodne, art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków, a przed ich uchwaleniem zostały wykonane opracowania ekofizjograficzne, o których mowa w art. 72 ust. 4 Poś oraz prognozy oddziaływania na środowisko, o których mowa w art.17 pkt 4 upzp.

3. NIK ocenia pozytywnie realizację zadań dotyczących gospodarowania odpadami i ściekami komunalnymi, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które głównie polegały na braku rzetelnej

³ przed 2004 r. za pomniki przyrody uznane były: 1) dąb szypułkowy (Stepnica, ul. Krzywoustego bud. nr 41 i 39), 2) dąb szypułkowy (Leśnictwo Żarnówko, oddz.52a) - wskazane w Rozporządzeniu Numer 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 30. 03. 1999r³, 3) cis pospolity (Leśnictwo Żarnówko, oddz. 42 c), 4) buk zwyczajny (Leśnictwo Jażwiec, odd. 254 d), 5) cis pospolity (Leśnictwo Jażwiec, oddz. 285 d), 6) dąb szypułkowy (Leśnictwo Jażwiec, oddz. 285 b) - uznane uchwałą Nr IX/87/03 Rady Gminy Stepnica z dnia 28 maja 2003 r.

⁴ Ostoja Goleniowska (PLH 320013), Ujście Odry i Zalew Szczeciński (PLH 320018), Uroczyska w Lasach Stepnickich (PLH 320033), Łąki Skoszewskie (PLB 32007), Zalew Szczeciński (PLB 32009), Puszcza Goleniowska (PLB 320012),

⁵ 1 rezerwatu przyrody, 2 użytków ekologicznych i 15 pomników przyrody

⁶ uchwała Rady Gminy nr: XXXII/285/05 z dnia 30 grudnia 2005 r

⁷ uchwała Rady Gminy nr XXV/311/2006 z 28 kwietnia 2006 r

⁸ uchwała Rady Gminy nr XXVII/278/10 z dnia 31 marca 2010 r.

⁹ uchwała Rady Gminy nr XXVII/279/10 z dnia 31 marca 2010 r

¹⁰ ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 ze zm.)

¹¹ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz.150 ze zm.) – zapisy tekstu pierwotnego ustawy 2001 r. obowiązywały w okresie opracowywania GPOŚ

¹² ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.)

¹³ ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019 ze zm.)

¹⁴ ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 r., Nr 151, poz. 150 ze zm.)

ewidencji zbiorników bezodpływowych, nie egzekwowania miesięcznych informacji od przedsiębiorców zbierających odpady oraz braku nadzoru wypełniania przez nich obowiązków.

Urząd w sprawozdaniu SG-1 część 3B za rok 2008 i 2009 wykazał odpowiednio, że na terenie gminy funkcjonuje 246 i 216 zbiorników bezodpływowych. W Urzędzie brak było aktualnej ewidencji zbiorników bezodpływowych, w ewidencji na dzień 20.10.2010 r. wykazano 226 zbiorników bezodpływowych, podczas gdy przeprowadzona na wniosek kontrolera NIK weryfikacja wykazała, że niepodłączonych do kanalizacji gminnej było 36 zbiorników.

Urząd zapewnił warunki dla funkcjonowania systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w związku z czym było możliwe: ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, wydzielanie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych oraz osiąganie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.

Na terenie Gminy zezwolenia na zbieranie i transport odpadów komunalnych, nieczystości ciekłych i ich transport miało 5 przedsiębiorców.

Badania wykazów zawartych umów przedkładanych przez przedsiębiorców za miesiące czerwiec-sierpień 2010 r. o których mowa w art. 9a ust. 1 ucpg wykazały, że 2 w ogóle nie złożyło wykazów za te miesiące, a 1 z 3 którzy złożyli poinformował o zawarciu 8 umów z właścicielami posesji, przy czym informacje w nich były niekompletne (w 3 przypadkach podał tylko imię i nazwisko oraz nazwę miejscowości, a w 5 imię i nazwisko oraz nazwę miejscowości i ulicę bez wskazania numeru porządkowego posesji), co uniemożliwia prawidłową identyfikację właścicieli z którymi zostały zawarte umowy na wywóz nieczystości.

Dwóch przedsiębiorców złożyło informacje o masie przyjętych odpadów komunalnych za 2008 i 2009 r. i nie podało w tych informacjach sposobu zagospodarowania poszczególnych jej rodzajów, o masie biodegradowalnych złożonych na składowisku i o sposobie zagospodarowania pozostałych odpadów biodegradowalnych, mimo wymogu art. 9a ust. 2 ucpg. Natomiast 1 przedsiębiorca dostarczył informacje o ilości odebranych nieczystości płynnych za 2008 i 2009 r. przy piśmie z dnia 22.12.2009 r., podczas gdy wg art. 9a ust. 2 ucpg informacja winna być przedłożona do 31.03 roku następnego. Świadczy to o tym, że Urząd nie monitoruje na bieżąco przedkładanych informacji.

Stwierdzono, że Urząd przekazał informację Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska za 2009 r., w której zawyżył o 125,75 tony ilość odpadów niesegregowanych¹⁵ z powodu dodania do ilości odebranych i przekazanych na składowiska odpadów wykazanych w informacjach przedsiębiorców również masy odpadów złożonych na składowiskach podanej w informacji Celowego Związku Gmin R-XXI.

¹⁵ kod odpadów 20-03-01

Urząd pomimo możliwości wynikających z art. 379 ust. 1 Poś oraz art. 8b ucpg nie korzystał z uprawnień do kontroli przedsiębiorców w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem.

4. NIK negatywnie ocenia nie monitorowanie postępu realizacji celów określonych w GPOŚ, ponieważ:

- nie realizowano obowiązków zapisanych w pkt 7.2 GPOŚ i nie dokonywano corocznych analiz zaawansowania realizacji zadań wg mierników określonych w GPOŚ i nie aktualizowano harmonogramów działań na lata 2004-2007 pomimo nie zrealizowania 7¹⁶ z 14 zadań o szacunkowym łącznym koszcie 140 tys. zł oraz opóźnienia realizacji 2 zadań¹⁷,
- nie sporządzano raportów z realizacji GPOŚ, mimo wymogu sporządzania i przedkładania Radzie co 2 lata określonego art. 18. ust. 2 Poś,
- nie sporządzono rocznego sprawozdania finansowego z realizacji zadań zawartych w programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest¹⁸ za 2009 rok, czym nie spełniono obowiązku określonego w pkt 12 tego programu.

5. NIK pozytywnie ocenia inne działania Urzędu podjęte w okresie kontrolowanym służące ochronie i poprawie stanu środowiska, m. in. takich jak:

- wydatkowanie na zadania w ramach GPOŚ łącznie 18.557,9 tys. zł, w tym m. in. 8.517,9 tys. zł na tworzenie przystani jachtowych, 5.682,1 tys. zł na nawierzchnie ulic, 2.779,4 tys. zł na budowę kanalizacji ściekowej i 1.161,8 tys. zł na termomodernizację obiektów,
- ograniczanie zgodnie z przepisami art. 86 uoop do minimum wydawanie decyzji na usuwanie drzew i krzewów (114 zgód, 3 odmów i 1 kara w kwocie 10.949 tys. zł za usunięcie bez zezwolenia 168 dębów) oraz wydawanie decyzji z zachowaniem wymagań ustawowych po przeprowadzeniu rzetelnie udokumentowanego postępowania sprawdzającego,
- utworzenie magazynu przeciwpowodziowego i jego doposażenie po powodzi w 2009 r.,
- podjęcie przez Urząd od 2009 r. działań kontrolnych w zakresie weryfikacji umów na odbiór odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych zawartych przez mieszkańców oraz weryfikacji posiadania dowodów wywozu nieczystości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

¹⁶) opracowanie gminnego programu rozwoju energetyki opartej o surowce odnawialne, 2) inwentaryzacja zdegradowanych gleb., 3) opracowanie programu rekultywacji gleb, 4) opracowanie programu zalesień dla gleb erodowanych, 5) powołanie przy Urzędzie Gminnego Punktu Edukacji Ekologicznej, 6) utworzenie w Urzędzie elektronicznej bazy danych dotyczącej stanu środowiska w gminie, 7) opracowanie programu edukacji ekologicznej

¹⁷) 1) utworzenie w 2010 r. Gminnego Punktu Zbioru Odpadów Niebezpiecznych (GPOZN), 2) podpisanie w 2010 r. umowy na wykonanie projektu założeń, analizy wniosków, zastrzeżeń i uwag do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Stepnica

¹⁸ przyjętego uchwałą Nr XXVIII/179/09 Rady Gminy z dnia 06 marca 2009 r. i zmienionego uchwałą Nr XXIII/221/09 Rady Gminy z dnia 26 października 2009 r.

1. *Zaktualizowanie GPOŚ do obecnie obowiązujących uwarunkowań środowiskowych z uwzględnieniem harmonogramu przewidywanych działań oraz prowadzenie monitoringu realizacji założonych celów wg przyjętych mierników.*
2. *Egzekwowanie od przedsiębiorców posiadających aktualne zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych oraz wywóz nieczystości ciekłych przedkładania informacji sporządzonej zgodnie z wymogami art. 9a ust. 1 i ust 2 ucpg.*
3. *Sporządzanie raportów z realizacji GPOŚ i przedkładanie ich Radzie Gminny zgodnie z wymogami art. 18 ust. 2 Poś.*
4. *Prowadzenie bieżącej ewidencji ilości zbiorników bezodpływowych w Gminie oraz konfrontację danych o ilości nieczystości płynnych odebranych w przedkładanych przez przedsiębiorców z liczbą czynnych zbiorników bezodpływowych na terenie Gminy.*
5. *Sprawowanie kontroli funkcjonalnej nad realizacją zadań z zakresu zarządzania i ochrony środowiska.*

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Wójta o nadesłanie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się - stosownie do art. 62 ust. 2 ustawy o NIK - od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.